

ปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

Legal Problems in Attending Rehabilitation of Drug Addicts

จันทร์สม จันทร์อินทร์*

Chansom Chanin*

หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น*

Master of Laws Program Northern College*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ซึ่งพิจารณาจากปัญหา (1) มูลเหตุในการเสพยาเสพติด (2) ผลกระทบจากการเสพยาเสพติด (3) มาตรการทางกฎหมายในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เอกสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อเสนอแก้ไขกฎหมาย

จากการวิจัยพบว่า ปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ (1) มูลเหตุของการเสพยาเสพติด ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลที่มีความอยากลองด้วยตนเอง สภาพแวดล้อมมีเพื่อนที่เสพยาเสพติด จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการชักนำไปเสพยาเสพติด สภาพสังคมที่เป็นสื่อชักนำให้เสพยาเสพติด มั่วสุม ชักจูงกันไป การหายาเสพติดได้ง่ายโอกาสที่จะใช้และติดยาก็มีมากขึ้น (2) ผลกระทบจากการเสพยาเสพติด ผู้เสพยาเสพติดจะขาดความอดกลั้น การควบคุมอารมณ์ หากผู้นั้นถูกจับและติดคุกหลายๆ ครั้ง ความกลัวคุกตะรางและการลงโทษต่างๆ ตลอดจนความไม่ตื่นตัวของสังคม ก็คอยลดเสียมและชินชาไป ผู้ติดยาเสพติด ย่อมต้องใช้จ่ายเงินในการซื้อยามาใช้ ยิ่งติดมากขึ้น ยิ่งจำเป็นต้องใช้ปริมาณยามาก ย่อมเป็นที่รังเกียจของสังคม การติดยาเสพติดทำให้คนในครอบครัวได้รับความลำบากทั้งด้านจิตใจ (3) มาตรการทางกฎหมายในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มาตรา 19 วรรคหนึ่ง มีบทบัญญัติ ห้ามเข้ารับการฟื้นฟูฯ หากปรากฏว่าต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่นซึ่งมีความผิดที่มีโทษจำคุกหรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มีหลักการว่า ผู้เสพยาเสพติดมีสภาพเป็นผู้ป่วยอย่างหนึ่ง มิใช่อาชญากรปกติ การฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดจึงสมควรกระทำให้กว้างขวาง การจำกัดเงื่อนไขในการมีสิทธิเข้ารับการฟื้นฟูฯ ดังกล่าว จึงเป็นการขัดวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

ดังนั้น จึงควรแก้ไข พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มาตรา 19 วรรคแรก “ผู้ใดต้องหาว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด เสพและมีไว้ในครอบครอง เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพและจำหน่ายยาเสพติดตามลักษณะ ชนิด ประเภท และปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวง...”

คำสำคัญ : การเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด

Abstract

This research aimed to study the legal problems in rehabilitation of drug addicts by considering the problems of 1) causes of drug abuse, 2) impacts from drug abuse, 3) legal measures for drug addiction rehabilitation. This research was a qualitative analysis by studying the conceptual documents, theories, and relevant legal documents both in Thailand and abroad in order to propose amendments of law.

The research results revealed that legal problems in rehabilitation of drug addicts were 1) causes of drug abuse depended on the persons who wanted to try it themselves and they were among friends who used drugs which important factors. Social conditions which induced drug used and manipulation included the easier to find drugs that increased the number of drug addicts, 2) effects of drug addiction especially drug users were lack of tolerance, could not control emotion. The persons who were arrested and jailed several times was offensive to society. Drug addict Would have to spend more money to buy drugs since they need to use more amount of drug. The addiction made the family suffered of psychological problems included fear of prison, jail and various punishments as well as it looked bad in society. 3) Legal measures for drug addiction rehabilitation according to the Drug Addiction Rehabilitation Act, B.E. 2545 Section 19, Paragraph one, contains a provision forbidding rehabilitation if it appears to be sought or pending prosecution for other offenses, which is an offense punishable by imprisonment or in the process of receiving imprisonment under the judgment of the court according to the Drug Addiction Rehabilitation Act, B.E. 2545. There is a principle that a drug user with a patient condition would not be a criminals. Therefore, the rehabilitation of drug addicts should be broadly done. Restricting the conditions for rehabilitation is not the objectives of the law.

Therefore, the Rehabilitation Act BE 2545, Section 19, Paragraph one should be amended, “Any person is convicted of drug offense either taker or possession for distribution or consume and distribute narcotics by type, category and quantity as prescribed in the Ministerial Regulation ...”

Key word : Attending rehabilitation, Drug addict

บทนำ

ปัญหาหายเสพติดเป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศไทยที่มีมานาน ลักษณะและความรุนแรงของปัญหาก็เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพ เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งต่างก็เอื้อให้ปัญหาหายเสพติดทวีความ

รุนแรง โดยเฉพาะปัญหาในกลุ่มผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดที่เป็นเด็กและเยาวชน ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่งผลกระทบต่อสังคม ชุมชน และตนเอง เช่น การสูญเสียโอกาสในการศึกษา สุขภาพร่างกาย และจิตใจเสื่อม โทรม การสูญเสียอิสรภาพเนื่องจากกระทำความผิด ความสัมพันธ์ใน ครอบครัวถูกทำลาย ความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หรือ ผลกระทบในระดับประเทศคือ การสูญเสียด้านงบประมาณในการปราบปรามจับกุมคุมขัง รวมทั้งการบำบัดฟื้นฟู ซึ่งนำมาสู่การสูญเสียที่สำคัญคือ การสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่มีค่าอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต (กิ่งกาญจน์ จงสุขไกล, 2555) มุลเหตุในการเสพยาเสพติด และมีการกระทำความผิดซ้ำ อาจมีหลายประการด้วยกันคือ ตัวบุคคลผู้เสพยาเสพติด สภาพแวดล้อมของผู้เสพยาเสพติด การมียาหาได้ง่าย สภาพแวดล้อมที่มีความกดดันต่อจิตใจ และ สภาพแวดล้อมขาดการชักจูงไปในทางที่ดี ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 9 เรื่องที่ 13 ยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท)

(1) สาเหตุจากตัวผู้เสพ อาจจำแนก 1) ผู้ลองเสพยาเสพติด บุคคลเหล่านี้ชอบลอง แต่ใช้ไปครั้งเดียว หรือไม่ก็ครั้งแล้วก็เลิกได้ 2) ผู้เสพยาเสพติดเป็นครั้งคราว บุคคลเหล่านี้ชอบใช้ยา และมีโอกาส หรือสภาพแวดล้อมชักจูงให้ไปใช้ยาเป็นระยะๆ แต่เว้นระยะห่างจนยังไม่เกิดสภาพติดยา มักจะเป็นการใช้ยา 3) เพื่อเข้าในสังคม หรือหมู่เพื่อนฝูง ที่ชอบใช้ด้วยกัน 4) ผู้เสพยาเป็นประจำหรือผู้ที่ติดยา บุคคลเหล่านี้ใช้ยาเป็นประจำ จนมีสภาพของการติดยา คือ มีอาการร่างกาย หรือจิตใจขึ้นกับยาและอาการด้านยา

(2) สภาพแวดล้อม อาจมีสาเหตุมาจาก 1) เพื่อน ได้รับยาครั้งแรกจากเพื่อน ใช้ยาครั้งแรกที่บ้านเพื่อน และเป็นผู้ที่มักจะหันไปปรึกษาเพื่อน เมื่อมีปัญหา เพื่อนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการชักนำผู้หนึ่งผู้ใดไปเสพยาเสพติด 2) สภาพสังคมที่เป็นสื่อชักนำให้ใช้ยาเสพติด การที่เยาวชนมีเวลาว่าง และไม่มีสิ่งใดที่เพลิดเพลิน และพอใจให้ทำในเวลาว่าง ทำให้เยาวชนไปมั่วสุมกันในที่ต่างๆ และชักจูงกันไปทำสิ่งต่างๆ ถ้ามีเพื่อนที่ไม่ได้อยู่ร่วมในกลุ่ม ก็อาจชักนำไปในทางอบายมุขต่างๆ เช่น การพนัน การมั่วสุมทางเพศ ตลอดจนการใช้บุหรี่ เหล้า และยาเสพติดต่างๆ

(3) การเข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย ในสังคมที่เสพยาเสพติดได้ง่าย โอกาสที่จะหันไปใช้และติดยาก็มีมากขึ้น ยาบางอย่างเป็นยาที่ใช้ในทางการแพทย์ อาจมีผู้นำไปใช้เป็นยาเสพติดได้ ยาบางอย่างที่มีโทษร้ายแรง และมีกฎหมายห้าม การผลิต หรือการค้า หากมีความต้องการอยู่ ราคา ก็ย่อมสูง และผู้ที่ลักลอบผลิต หรือสินค้าก็ได้กำไรสูง ทำให้มีผู้ที่ประกอบอาชีพการรด้านการผลิตหรือค้ายาเสพติด ที่ผิดกฎหมาย ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการรักษากฎหมายและผู้รักษากฎหมายด้วย ในสภาพแวดล้อมบางแห่ง มีการลักลอบค้ายาเสพติดกันมาก ยานี้ก็หาได้ง่าย มีผลให้เกิดปัญหาเสพยาเสพติดรุนแรงและกว้างขวางขึ้น

(4) สภาพแวดล้อมการชักจูง ความกดดันต่อจิตใจจากสภาพแวดล้อม จะเป็น แรงดันให้ใช้ยาเสพติดเป็นทางออก หรือทางหนี สภาพในครอบครัวย่อมเป็นเหตุของความกดดันของเด็กได้ เช่น เด็กที่ไม่มีความสุขที่บ้าน พ่อแม่ แยกแยกกัน พ่อหรือแม่เป็นผู้มีบุคลิกภาพ หรืออุปนิสัยไม่ดี ติดสุรา หรือเสพยาเสพติด เด็กที่ขาดความรัก เป็นต้น

(5) ขาดการชักจูงไปในทางที่ดี ในสภาพสังคมที่เสื่อม มีประชากรมาก แต่มีเครื่องอุปโภคบริโภค และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ขาดแคลน ต้องแย่งกันใช้ ผู้คนต้องวุ่นวายอยู่ กับการ

แก้ปัญหาเฉพาะหน้า ขาดการดำเนินงานในระยะยาว ความหวังสำหรับอนาคตรางเลื่อนไป เยาวชนก็ขาดการแนะนำชักจูงไปในทางที่ดี ในทางที่เสริมสร้าง กิจกรรมด้านเสริมสร้างมีน้อย เยาวชนจึงหันไปใช้เวลาว่างไปในทางเสื่อม ตลอดจนไปใช้ยาเสพติด

การคุมประพฤติเป็นหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีจุดมุ่งหมายในการแก้ไขฟื้นฟูและช่วยเหลือให้ผู้กระทำผิดในคดีไม่ร้ายแรงปรับตัวเข้าสู่สังคมได้ โดยใช้วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดแบบไม่ควบคุมตัวเพื่อเลี่ยงการใช้โทษจำคุก เพราะหากให้ผู้กระทำผิดเหล่านี้เข้าไปอยู่ในเรือนจำร่วมกับผู้กระทำผิดคดีร้ายแรงที่เป็นอันตรายต่อสังคมจะทำให้มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดี เนื่องจากรับสิ่งที่ไม่ดีมาจากผู้กระทำผิดคดีร้ายแรง ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและป้องกันสังคมจากอาชญากรรม การให้ออกาสผู้กระทำผิดโดยการควบคุมและสอดส่องอย่างใกล้ชิดจากเจ้าหน้าที่พนักงานที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี เป็นผู้ที่ทำให้คำแนะนำช่วยแก้ไขปรับปรุงนิสัยและความประพฤติ ตลอดจนควบคุมดูแลให้ผู้กระทำผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมประพฤติที่ศาลกำหนด ซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำขึ้นอีก (วารุณี เกิดฉาย, 2527 : 13)

หลักเกณฑ์การขอเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มาตรา 19 วรรคหนึ่ง "ผู้ใดต้องหาว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด เสพและมีไว้ในครอบครอง เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพและจำหน่ายยาเสพติดตามลักษณะ ชนิด ประเภท และปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวง ถ้าไม่ปรากฏว่าต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่นซึ่งมีความผิดที่มีโทษจำคุกหรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ให้พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหานั้นมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพื่อให้ศาลพิจารณามีคำสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหาไปตรวจพิสูจน์การเสพหรือการติดยาเสพติด เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่เกิดจากตัวผู้ต้องหานั้นเอง หรือจากพฤติการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งทำให้ไม่อาจนำตัวผู้ต้องหาไปศาลภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้" (พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มาตรา 19 วรรคหนึ่ง)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4354/2560 ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 มาตรา 19 วรรคหนึ่ง กำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาที่มีสิทธิเข้ารับการตรวจพิสูจน์การเสพหรือการติดยาเสพติดหรือเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้นั้น จะต้องไม่ปรากฏว่าต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่นซึ่งมีความผิดที่มีโทษจำคุก เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องขอฝากขังครั้งที่ 1 พึงยุติว่า ขณะจำเลยกระทำความผิดคดีนี้ จำเลยอยู่ระหว่างปล่อยตัวชั่วคราวในคดีความผิดฐานเสพเมทแอมเฟตามีนและเป็นผู้ซบซึ่เสพเมทแอมเฟตามีนของศาลชั้นต้น ซึ่งเป็นความผิดที่มีอัตราโทษจำคุก ดังนั้นจำเลยจึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนและส่งตัวจำเลยพร้อมสำนวนไปยังพนักงานอัยการฟ้องคดีตั้งเช่นคดีอื่น จึงเป็นการกระทำโดยชอบแล้ว

ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มีหลักการที่ว่า ผู้เสพยาเสพติดมีสภาพเป็นผู้ป่วยอย่างหนึ่ง มีใจอาชญากรปกติ การฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดจึงสมควรกระทำให้กว้างขวาง และโดยที่ผู้เสพยาเสพติดจำนวนหนึ่งถูกบังคับให้เป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดเพื่อแลกกับการได้ยาเสพติดไปเสพด้วย จึงสมควรขยายขอบเขตของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้

ครอบคลุมถึงผู้เสพและมีไว้ในครอบครอง ผู้เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และผู้เสพและจำหน่ายยาเสพติดจำนวนเล็กน้อยด้วย นอกจากนี้เนื่องจากบุคคลซึ่งติดหรือเสพยาเสพติดมีจำนวนมากและเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ สมควรขยายสถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์การเสพหรือติดยาเสพติด และสถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะนอกจากมีหน่วยงานของกระทรวงยุติธรรมแล้วยังมีหน่วยงานอื่นของรัฐ และหน่วยงานเอกชนที่มีขีดความสามารถเข้ามาร่วมในการตรวจพิสูจน์การเสพหรือการติดยาเสพติดและการฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคลดังกล่าว อาทิเช่น สถานที่ของหน่วยงานในราชการทหาร เขต อำเภอ สถานพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข สถานพยาบาลของเอกชนหรือหน่วยงานอื่น ซึ่งสมควรรวมทรัพยากรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (เกตุศิลาพร คารวนันท์ 2563)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เงื่อนไขสำคัญของการคุมประพฤติหรือมีสิทธิเข้ารับการฟื้นฟู คือ ต้องไม่ปรากฏว่าต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกหรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ดังนั้น หากผู้ต้องหา ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกย่อมขาดคุณสมบัติที่จะเข้ารับการฟื้นฟูฯ ซึ่งตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มีหลักการว่า ผู้เสพยาเสพติดมีสภาพเป็นผู้ป่วยอย่างหนึ่ง มีใช้อาชญากรปกติ การฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดจึงสมควรกระทำให้กว้างขวาง การจำกัดเงื่อนไขในการมีสิทธิเข้ารับการฟื้นฟูดังกล่าว จึงเป็นการขัดวัตถุประสงค์ของกฎหมาย จึงควรต้องแก้ไขกฎหมายให้มีการขยายการคุมประพฤตินมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาแนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ
- 2) เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศไทย และ ของประเทศไทย เกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ
- 3) เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ
- 4) เพื่อเสนอแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับ ปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

สมมติฐานของการวิจัย

ปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 และระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดว่าด้วยการตรวจพิสูจน์ การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดการควบคุมตัว และการปฏิบัติต่อผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์และผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2546 ยังคงมีข้อจำกัด ถ้ามีการขยายหลักเกณฑ์ในการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด จะทำให้ลดจำนวนการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีเสพยาเสพติดให้โทษ

ขอบเขตในการวิจัย

ขอบเขตในการวิจัยปัญหาทางกฎหมายในการป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำกรณี เสพยาเสพติดให้โทษ ประกอบด้วยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สาร ระเหย พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติวิธี พิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 และ ระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดว่าด้วยการตรวจพิสูจน์ การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ ติดยาเสพติดการควบคุมตัว และการปฏิบัติต่อผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์และผู้เข้ารับการฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2546

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Analysis) โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ทั่วบทความ บทความ คำพิพากษาของศาล รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ รวมถึงเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับ ปัญหาทางกฎหมายใน การเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ วิเคราะห์ เสนอแก้ไขกฎหมายตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ประโยชน์ที่จะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบแนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟู สมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ
- 2) ทำให้ทราบมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศไทย และ ของประเทศไทย เกี่ยวกับ ปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ
- 3) ทำให้ทราบผลการวิเคราะห์ ปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ ติดยาเสพติดให้โทษ
- 4) ทำให้ทราบแนวทางในการเสนอแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับ การฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

สรุปผลการวิจัย

ปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ เริ่มจาก มูลเหตุของการเสพยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาที่สลับซับซ้อน มีปัจจัยที่เป็นสาเหตุอยู่หลายประการ ใน ด้านผลกระทบจากการเสพยาเสพติดได้รับผลกระทบในหลายๆด้านด้วยกัน ในการเข้ารับการฟื้นฟู สมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดยังคงมีข้อจำกัด ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

- (1) มูลเหตุของการเสพยาเสพติด ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลที่มีความอยากลองด้วยตนเองไม่ต้องมี ใครชักชวน ประการต่อมาคือสภาพแวดล้อมของผู้เสพยาเสพติด มีเพื่อนที่เสพยาเสพติด ปรึกษาเพื่อน จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการชักนำไปเสพยาเสพติด ประการต่อมาสภาพสังคมที่เป็นสื่อชักนำไปให้เสพยา

ติด การที่เยาวชนมีเวลาว่าง ทำให้เยาวชนไปมั่วสุมกันในที่ต่างๆ และชักจูงกันไปทำสิ่งต่างๆ ถ้ามีเพื่อนที่ไม่ได้อยู่ร่วมในกลุ่ม ก็อาจชักนำไปในทางอบายมุขต่างๆ ประการต่อมาการหายาเสพติดได้ง่าย โอกาสที่จะหันไปใช้และติดยา ก็มีมากขึ้น และในสภาพแวดล้อมที่มีความกดดันต่อจิตใจจะทำให้เด็ก และเยาวชนหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออก หรือทางหนี สภาพในครอบครัวย่อมเป็นเหตุของความกดดันได้

(2) ผลกระทบจากการเสพยาเสพติด ส่งผลกระทบต่อแก่ผู้เสพ ผู้เสพยาเสพติดจะขาดความอดกลั้น การควบคุมอารมณ์ หากผู้นั้นถูกจับและติดคุกหลายๆ ครั้ง ความกลัวคุกตะรางและการลงโทษต่างๆ ตลอดจนความไม่ดีในสายตาของสังคม ก็คอยลดเสื่อและชินชาไป ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ผู้ติดยาเสพติด ย่อมต้องใช้เงินในการซื้อยามาใช้ ยิ่งติดมากขึ้น ยิ่ง จำเป็นต้องใช้ปริมาณยามาก เพราะเกิดการต้านยาได้ หากมีฐานะไม่ค่อยดีนัก ก็จำเป็นต้องขายทรัพย์สินสมบัติต่างๆ เพื่อใช้ในการซื้อยาเสพติด จึงทำให้มีฐานะยากจนลง ผลกระทบทางสังคม ทำให้เสียชื่อเสียง และฐานะทางสังคมของ ผู้ติดยา ผู้ติดยาย่อมเป็นที่รังเกียจของสังคม การติดยาเสพติดทำให้คนในครอบครัวได้รับความลำบากทั้งด้านจิตใจ

(3) มาตรการทางกฎหมายในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มาตรา 19 วรรคหนึ่ง มีบทบัญญัติ ในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ถ้าไม่ปรากฏว่าต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกหรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มีหลักการว่า ผู้เสพยาเสพติดมีสภาพเป็นผู้ป่วยอย่างหนึ่ง มิใช่อาชญากรปกติ การฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดจึงสมควรกระทำให้กว้างขวาง การจำกัดเงื่อนไขในการมีสิทธิเข้ารับการฟื้นฟูดังกล่าว จึงเป็นการขัดวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย ปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ผู้วิจัยได้สรุปผล (1) มูลเหตุของการเสพยาเสพติด (2) ผลกระทบจากการเสพยาเสพติด และ (3) มาตรการทางกฎหมายในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ซึ่งผู้วิจัยจะได้อภิปรายผลดังนี้

(1) มูลเหตุของการเสพยาเสพติด เป็นปัญหาที่สลับซับซ้อน มีปัจจัยที่เป็นสาเหตุอยู่หลายประการ ซึ่งเกี่ยวโยงประกอบกัน อาจแยกพิจารณาออกเป็นตัวบุคคลผู้เสพยาเสพติด สภาพแวดล้อมของผู้เสพยาเสพติด การมียาหาได้ง่าย สภาพแวดล้อมที่มีความกดดันต่อจิตใจ และ สภาพแวดล้อมขาดการชักจูงไปในทางที่ดี

1) ตัวบุคคลผู้เสพยาเสพติด หากพิจารณาในแง่บุคคลที่สัมพันธ์กับยาเสพติดแล้วจะเห็นว่า ในสภาพแวดล้อมที่มียาอยู่ หรือหาได้ง่ายนั้น จะมีบุคคลที่มีประสบการณ์การใช้ยาแตกต่างกันได้มากพอจะจำแนกได้ดังนี้ 1) ผู้ที่ไม่เสพยาเสพติดเลย บุคคลเหล่านี้สามารถรักษาตนเองได้ ไม่สนใจที่จะไปลองหรือใช้ยา เปรียบได้กับผู้ที่ได้รับเชื้อโรคแล้ว ไม่เป็นโรค นับได้ว่า เป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันดี 2) ผู้ลองใช้ยาเสพติด บุคคลเหล่านี้ชอบลอง แต่ใช้ไปครั้งเดียว หรือไม่ก็ครั้งแล้วก็เลิกได้ 3) ผู้เสพยาเสพติดเป็นครั้งคราว บุคคลเหล่านี้ชอบใช้ยา และมีโอกาส หรือสภาพแวดล้อมชักจูงให้ไปใช้ยาเป็นระยะๆ แต่วันระยะห่างจนยังไม่เกิดสภาพติดยา มักจะเป็นการใช้ยา เพื่อเข้าในสังคม หรือห่มู่เพื่อนฝูง ที่ชอบใช้

ด้วยกัน 4) ผู้ใช้ยาเป็นประจำหรือผู้ที่ติดยา บุคคลเหล่านี้ใช้ยาเป็นประจำ จนมีสภาพของการติดยา คือ มีอาการร่างกาย หรือจิตใจ ขึ้นกับยาและอาการด้านยา บุคคลประเภทนี้ มีบุคลิกภาพที่มีแนวโน้มที่จะติดยาได้ง่าย หรือพูดอีกนัยหนึ่งได้ว่า ขาดภูมิคุ้มกันต่ออาการติดยา

2) สภาพแวดล้อมของผู้เสพยาเสพติด สภาพแวดล้อม มีส่วนสำคัญไม่น้อยไปกว่า ตัวยา และจิตใจของบุคคล ในการที่ทำให้เกิดปัญหาเสพยาเสพติดขึ้น พอจะกล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นสาเหตุของปัญหาเสพยาเสพติดได้ดังนี้ 1) เพื่อน ผู้ที่ใช้และติดยาเสพติด ส่วนใหญ่รู้จักยาจากเพื่อน ได้รับยาครั้งแรกจากเพื่อน ใช้ยาครั้งแรกที่บ้านเพื่อน และเป็นผู้ที่มักจะหันไปปรึกษาเพื่อน เมื่อมีปัญหา เพื่อนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการชักนำผู้หนึ่งผู้ใดไปใช้ยาเสพติด การเลือกคบ หรือเข้ากลุ่มกับเพื่อนที่เป็นผู้ใช้ยาเสพติดย่อมเป็นทางนำไปสู่บุคคลที่มีบุคลิกภาพอ่อนแอ หรือขาดภูมิคุ้มกันอยู่แล้ว หันไปใช้และติดยาได้ 2) สภาพสังคมที่เป็นสื่อชักนำให้ใช้ยาเสพติด การที่เยาวชนมีเวลาว่าง และไม่มีสิ่งใดที่เพลิดเพลิน และพอใจให้ทำในเวลาว่าง ทำให้เยาวชนไปมั่วสุมกันในที่ต่างๆ และชักจูงกันไปทำสิ่งต่างๆ ถ้ามีเพื่อนที่ไม่ได้อยู่ร่วมในกลุ่ม ก็อาจชักนำไปในทางอบายมุขต่างๆ เช่น การพนัน การมั่วสุมทางเพศ ตลอดจนการใช้บุหรี่ เหล้า และยาเสพติดต่างๆ ผู้ที่เคยใช้หรือติดยาเสพติด เป็นผู้ที่มีรู้แหล่งที่ อาจหาเสพยาเสพติดได้ ย่อมชักนำเพื่อนไปใช้ยาเสพติดได้ บางคนอาจชักนำไป เพื่อตนเองได้มีส่วนได้รับยาเสพติดด้วย

3) การเข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย ในสังคมที่ยาเสพติดหาได้ง่าย โอกาสที่จะหันไปใช้และติดยาก็มีมากขึ้น ยาบางอย่างเป็นยาที่ใช้ในทางการแพทย์อยู่ และมีการผลิตจากโรงงานเภสัชกรรม หรือนำเข้ามาในประเทศ เพื่อเป็นยารักษาโรค แล้วมีขายอยู่ตามร้านขายยาทั่วไป อาจมีผู้นำไปใช้เป็นยาเสพติดได้ มาตรการในการควบคุมยารักษาโรคที่เป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท และยาเสพติด จึงมีความสำคัญในการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติด ยาบางอย่างที่มีโทษร้ายแรง และมีกฎหมายห้าม การผลิตหรือการค้า หากมีความต้องการอยู่ ราคา ก็ย่อมสูง และผู้ที่ลักลอบผลิต หรือสินค้าก็ได้กำไรสูง ทำให้มีผู้ที่ประกอบอาชีพการรื้อฟื้นการผลิตหรือค้ายาเสพติด ที่ผิดกฎหมาย ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการรักษากฎหมายและผู้รักษากฎหมายด้วย ในสภาพแวดล้อมบางแห่ง มีการลักลอบค้ายาเสพติดกันมาก ยานั่นก็หาได้ง่าย มีผลให้เกิดปัญหาเสพยาเสพติดรุนแรงและกว้างขวางขึ้น

4) สภาพแวดล้อมที่มีความกดดันต่อจิตใจ ความกดดันต่อจิตใจจากสภาพแวดล้อม จะเป็นแรงดันให้เยาวชนหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออก หรือทางหนี สภาพในครอบครัวย่อมเป็นเหตุของความกดดันของเด็กได้ เช่น เด็กที่ไม่มีความสุขที่บ้าน พ่อแม่ แยกกัน พ่อหรือแม่เป็นผู้มีบุคลิกภาพ หรืออุปนิสัยไม่ดี ติดสุรา หรือยาเสพติด เด็กที่ขาดความรัก เป็นต้น ความกดดันทางเศรษฐกิจ สังคม ก็เป็นปัญหา สำคัญ ชุมชนที่เศรษฐกิจไม่ดีมีความยากจนมาก มีผู้ที่ ติดยาเสพติดมาก ผู้ที่ติดยาในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่อยู่ในบริเวณชุมชนแออัด หรือบริเวณใกล้เคียง ความลำบากในการดำรงชีพ และการขาดความหวัง สำหรับอนาคต อาจผลักดันให้คนบางคนหันไปใช้ ยาเสพติด

5) สภาพแวดล้อมขาดการชักจูงไปในทางที่ดี ในสภาพสังคมที่เสื่อม มีประชากรมาก แต่มีเครื่องอุปโภคบริโภค และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ขาดแคลน ต้องแย่งกันใช้ ผู้คนต้องวุ่นวายอยู่ กับการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ขาดการดำเนินงานในระยะยาว ความหวังสำหรับอนาคตรางเลือนไป เยาวชนก็ขาดการแนะนำชักจูงไปในทางที่ดี ในทางที่เสริมสร้าง กิจกรรมด้านเสริมสร้างมีน้อย เยาวชน

จึงหันไปใช้เวลาว่างไปในทางเสื่อม ตลอดจนไปใช้ยาเสพติด

(2) ผลกระทบจากการเสพยาเสพติด ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญยิ่งของประเทศไทย เนื่องจากเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่น ๆ มากมายในประเทศ ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงและขยายตัวมากขึ้นจากผลของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี การพัฒนาทางเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ขาดพลังและขาดความสมดุลในการพัฒนา สถาบันหลักทางสังคมหลายสถาบันเกิดความอ่อนแอ เป็นช่องว่างทำให้ปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวางมากขึ้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดไม่ว่าจะเป็นนายทุนผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้นำเข้า และส่งออกยาเสพติด อาศัยผลพวงจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนำยาเสพติดทั้งที่มีอยู่เดิมและชนิดใหม่เข้ามา เผยแพร่ในหมู่ประชาชนในแต่ละกลุ่มซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

1) ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ผู้เสพ ผู้เสพยาเสพติดจะขาดความอดทน การควบคุมอารมณ์ การแสดงอารมณ์ตามความเหมาะสม มีความอดทนน้อย ระวัง และหาความสุขจากชีวิตธรรมดาที่ไม่ใช้ยาเสพติดไม่ได้ หากผู้นั้นได้ผ่านการรักษาหลายครั้ง และเลิก ได้ไม่นานก็ต้องกลับไปใช้อีก ความเชื่อมั่นในตนเอง และความหวังว่าจะเลิกจากยา ก็ค่อยๆ หายไปทุกที หากผู้นั้นถูกจับและติดคุกหลายๆ ครั้ง ความกลัวคุกตะรางและการลงโทษต่างๆ ตลอดจนความไม่ดีในสายตาของสังคม ก็ค่อยลดเสื่อมและซบเซาไป การ ติดคุกตะราง หรือการถูกลงโทษทางกฎหมายกลายเป็นเรื่องเล็ก ค่านิยมของเขาก็เปลี่ยนไป ความดีกับความชั่ว ตามแนวคิดปกติก็เลื่อนไป ความสุขที่เกิดจากการกระทำ ความดีก็ถอยไป นับได้ว่า เป็นการเสื่อมสลายของสภาพจิต เมื่อเยาวชนคนหนึ่งคนใดติดยาเสพติด และมีบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไปจนถึงขั้นนี้ ก็จะเป็นพลเมืองดีไม่ได้ ไม่สามารถใช้ชีวิตที่เป็นประโยชน์กับตนเองและผู้อื่นได้ กลับเป็นผู้ก่อให้เกิดปัญหาสำหรับตนเอง ครอบครัวและสังคม จึงนับว่า เป็นการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์ของชาติ ซึ่งเป็นการสูญเสียที่สำคัญที่สุด

2) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ผู้ติดยาเสพติด ย่อมต้องใช้จ่ายเงินในการซื้อยามาใช้ ยิ่งติดมากขึ้น ยิ่ง จำเป็นต้องใช้ปริมาณยามาก เพราะเกิดการต้านยาได้ หากมีฐานะไม่ค่อยดีนัก ก็จำเป็นต้องขายทรัพย์สินสมบัติต่างๆ เพื่อใช้ในการซื้อยาเสพติด จึงทำให้มีฐานะยากจนลง ผู้ที่ยากจนอยู่แล้ว และต้องรับจ้างหาเงิน ยิ่งมีความลำบากในการยังชีพ และเลี้ยงดู ครอบครัว มีการขาดงานผู้ติดยาส่วนใหญ เมื่อติดงอมแงมแล้วจะไม่ สามารถทำงานได้ เพราะจะมีผลต่อร่างกายและจิตใจที่ ขัดกับการทำงาน เมื่อใช้ยามากในเวลากลางวัน ก็มีอาการซึม สะลึมสะลือ ความคิดช้า ทำงานได้ลำบาก เมื่อ ยาหมดฤทธิ์ก็เกิดอาการนอนยา คือ กระวนกระวาย และ ปวดเมื่อยตามตัว ฤทธิ์ของยาและอาการนอนยานี้เกิด สลับกันอยู่ทั้งวัน จนไม่สามารถทำงานหรือเรียนหนังสือ ได้ นอกจากนี้ ยังมีความจำเป็นต้องใช้เวลาในการไปพยายามเพื่อใช้ในคราวต่อไป และหาที่ซุกซ่อนเพื่อใช้ยา สิ่งต่างๆ เหล่านี้ จะรบกวน และขัดขวางการทำงาน ทำให้ ประสิทธิภาพลดลง จนอาจต้องออกจากงาน

3) ผลกระทบทางสังคม ทำให้เสียชื่อเสียง และฐานะทางสังคมของ ผู้ติดยา ผู้ติดยาย่อมเป็นที่รังเกียจของสังคม การติดยาเสพติดทำให้คนในครอบครัวได้รับความลำบากทั้งด้านจิตใจและ ฐานะการเงิน มีผลให้เกิดความแตกแยกในครอบครัวได้ ดังจะเห็นได้ว่าผู้ติดยามีอัตราการหย่าร้างสูง ผู้ติดยาจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมากในการซื้อยามาใช้ ประกอบกับความ อายากยารุนแรง ทำให้ขาดการยั้งคิด จึงเกิดอาชญากรรมต่างๆ ขึ้นได้ ในชุมชนใดที่มีผู้ติดยาเสพติดอยู่ โอกาสที่จะเกิดการลักขโมยมี

มากขึ้น

4) ผลกระทบทางด้านการเมือง การลักลอบค้าสารเสพติดข้ามชาติ มีผลกระทบต่อความมั่นคงและชื่อเสียงของประเทศ สาเหตุเนื่องจากปัญหายาเสพติดได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นที่ตั้งของแหล่งผลิตยาเสพติด การแพร่ระบาดของยาเสพติด จะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศไทยไม่เป็นที่ไว้วางใจของนานาชาติในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ไม่กล้าเข้ามาท่องเที่ยวหรือลงทุนทางการค้า และธุรกิจต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้ประเทศคู่แข่งฉวยโอกาสในการโจมตีประเทศไทย

5) ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ การผลิตและการค้ายาเสพติด จัดเป็นกลุ่มธุรกิจ และเศรษฐกิจนอกกฎหมายที่ไม่ก่อให้เกิดการผลิต แม้ว่าการค้ายาเสพติดบางส่วนจะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้เมื่อมีการค้าขาย แต่ก็เป็นรายได้สำหรับคนบางกลุ่มที่กระทำผิดกฎหมายและเอาเปรียบสังคม ปัญหาเสพติดทำให้รัฐบาลต้องทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากเพื่อใช้ในการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาและฟื้นฟู แทนที่จะนำไปใช้ในการด้านอื่นๆ ที่มีความจำเป็น ต้องสูญเสียทรัพยากรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่จำเป็น รวมทั้งกระทบต่อทรัพยากรมนุษย์ เพราะยาเสพติดมีส่วนทำลายพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสมองของเด็กและเยาวชน และแรงงานที่จะเป็นพลังของประเทศไทยในอนาคต

(3) มาตรการทางกฎหมายในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หลักเกณฑ์การขอเข้ารับ การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มาตรา 19 วรรคหนึ่ง คือ ผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด เสพและมีไว้ในครอบครอง เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพและจำหน่ายยาเสพติด แต่ต้องไม่เป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่น ซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกหรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุก ตามคำพิพากษาของศาล ให้พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหานั้นมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพื่อให้ศาลพิจารณามีคำสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหาไปตรวจ พิสูจน์การเสพหรือการติดยาเสพติด เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่เกิดจากตัวผู้ต้องหานั้นเอง หรือจากพฤติการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งทำให้ไม่อาจนำตัวผู้ต้องหาไปศาลภายใน กำหนดเวลาดังกล่าวได้

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับผู้เสพและมีไว้ในครอบครอง เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพและจำหน่ายยาเสพติด มีสภาพเป็น ผู้ป่วยอย่างหนึ่ง มีข้ออาชญากรปกติ การฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดจึงสมควรกระทำให้ กว้างขวางยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผล อภิปรายผลการวิจัย ปัญหาทางกฎหมายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ เกี่ยวกับมูลเหตุของการเสพยาเสพติด ผลกระทบจากการเสพยาเสพติด และ มาตรการทางกฎหมายในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

แก้ไข พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มาตรา 19 วรรคแรก “ผู้ใดต้องหาว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด เสพและมีไว้ในครอบครอง เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพและจำหน่ายยาเสพติดตามลักษณะ ชนิด ประเภท และปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาไปศาล ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหานั้นมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพื่อให้ศาลพิจารณามีคำสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหาไปตรวจพิสูจน์การเสพหรือการติดยาเสพติด เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่เกิดจากตัวผู้ต้องหานั้นเองหรือจากพฤติการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งทำให้ไม่อาจนำตัวผู้ต้องหาไปศาลภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้

เหตุผลในการยกเลิกข้อความว่า...ถ้าไม่ปรากฏว่าต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีความในความผิดฐานอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกหรืออยู่ในระหว่างรับโทษจากคุกตามคำพิพากษาของศาล... เนื่องจากพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับผู้เสพและมีไว้ในครอบครอง เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพและจำหน่ายยาเสพติด มีสภาพเป็นผู้ป่วยอย่างหนึ่ง มิใช่อาชญากรปกติ การฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดจึงสมควรกระทำให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ถึงแม้จะต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีความในความผิดฐานอื่นก็สามารถขอฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้

บรรณานุกรม

- กิงกาญจน์ จงสุขุโกล. (2555). **สถานการณ์ปัญหาเสพยาเสพติดการแพร่ระบาดและผลกระทบในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ท่องเที่ยว: ศึกษากรณีเมืองพัทยาและเกาะล้านอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี**. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกต ศิวาพร คารวพันธ์. (ออนไลน์ 4 ตุลาคม 2563). **learning2 : หลักเกณฑ์ การขอเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด**. ข้อมูลจาก <http://www.lawwebservice.com> > learning2 > mod > forum > discuss.
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4354/2560
- พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545
- วารุณี เกิดฉาย. (2527). **การคุมประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่: บทบาทและหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติในงานควบคุมและสอดส่อง**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 13.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 9 เรื่องที่ 13 ยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท